



CÍRKEVNÍ, NÁBOŽENSKÝ & POUTNÍ TURISMUS

TERMINOLOGIE

- pamětihodnosti, historické události & aktuální dění spojené s náboženstvím & církvemi
- neukotvenost terminologie vycházející z anglického *religious tourism*
- **náboženský turismus** – cestování věřících z náboženských důvodů
 - návštěva posvátných míst, památek, shromáždění u příležitosti náboženských svátků a výročí
 - **motiv – víra & duchovní prožitek**
- **poutní turismus** – cestování věřících z náboženských důvodů
 - místo zázraku, výjimečného jevu nebo zjevení
 - místo spojené s významnými osobnostmi daného náboženství
 - cíl - posílení víry prostřednictvím cesty na posvátné místo, cesta & pobyt věnovány modlitbám
 - **motiv – víra, cesta & rozjímání**
- **církevní/sakrální turismus** – návštěva sakrálních památek bez náboženské motivace
 - **motiv – historická, architektonická & kulturní hodnota památky či místa**

NÁBOŽENSKÝ TURISMUS

- návštěva posvátných nebo nábožensky unikátních míst & památek
- návštěva různých slavností & shromáždění u příležitosti náboženských svátků & výročí
- řada náboženských akcí má masový charakter (těch největších se účastní i několik milionů věřících)
- účastníci se věnují modlitbám, meditacím & jiným formám pobožnosti
- účastníci se aktivně zapojují do náboženských obřadů
- ČR – 200 synagog, 100 pravoslavných, 660 evangelických & 6.685 římskokatolických staveb
- nejčastějším projevem jsou poutě



Synagogy

Krnov



Břeclav



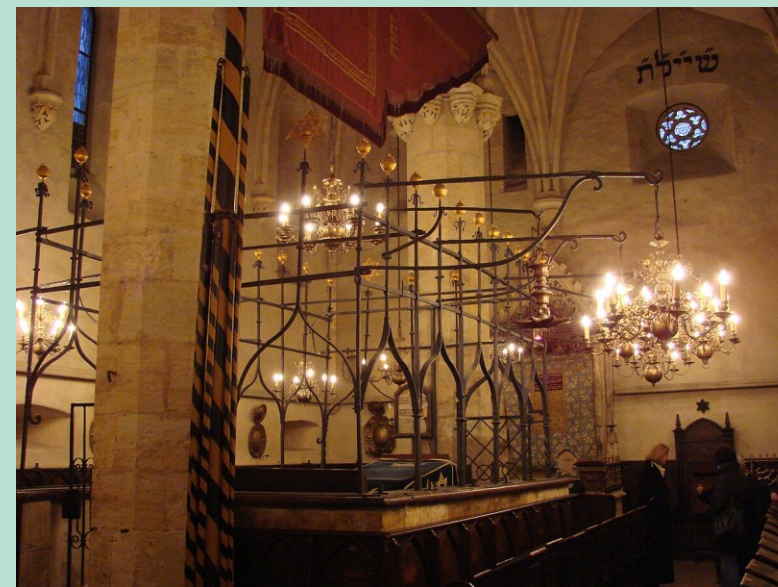
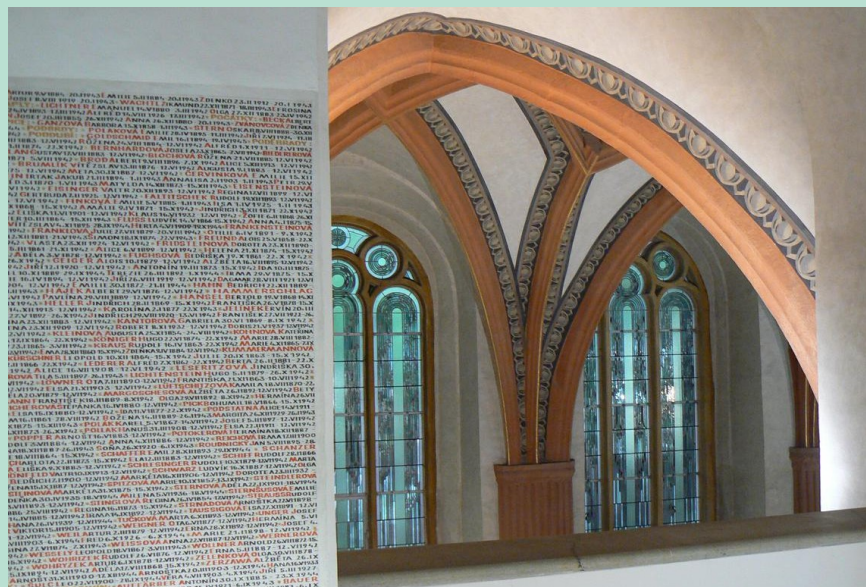
Český Krumlov



Pinkasova synagoga



Staronová synagoga



POUTNÍ TURISMUS

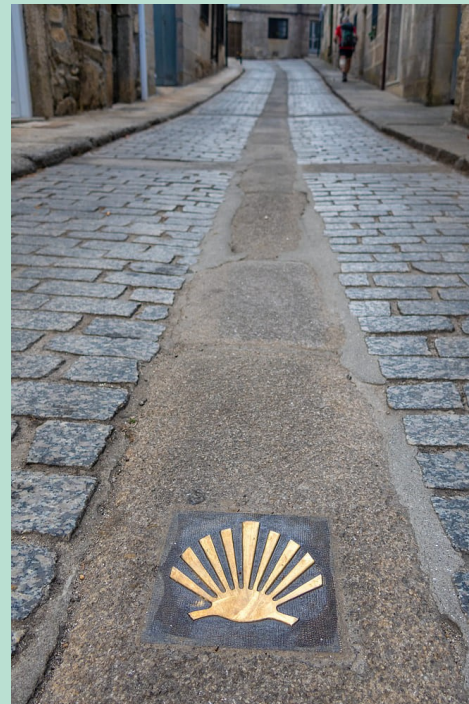
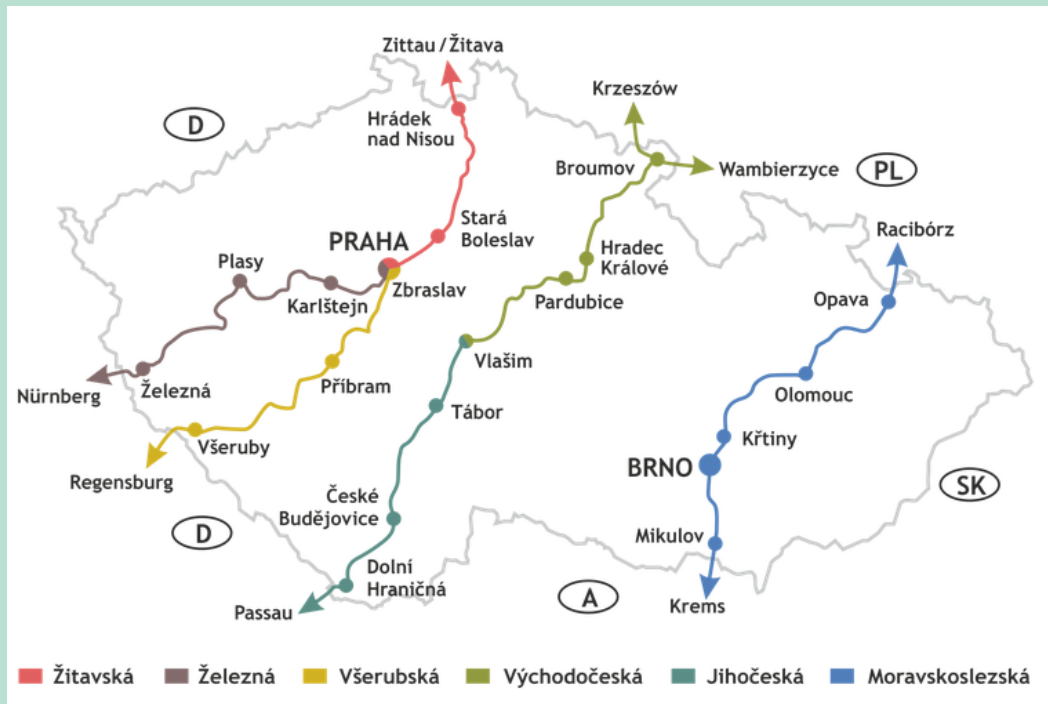
- cíl pouti (cesty)
 - posílnění víry
 - rozjímání
 - přiblížení se bohu
- destinace
 - výjimečná místa vzniklá na základě nadpřirozeného jevu, zázraku nebo zjevení
 - místa spojená s významnými, zejména svatými, osobnostmi daného vyznání
- motiv
 - prosba o zázračné uzdravení
 - poděkování za uzdravení
 - prosba o odpuštění hříchu
 - pokání prostřednictvím namáhavé cesty
 - aktivní zapojení do náboženských obřadů
- poutní místa
 - kostel nebo kaple
 - posvátný objekt, obraz, soška apod.

ORGANIZOVANÝ SKUPINOVÝ POUTNÍ TURISMUS

- nezbytná pečlivá příprava organizátorů
- respektování náboženských, společenských & kulturních zvyklostí
- zajištění speciálních stravovacích, ubytovacích & dopravních služeb
- zajištění speciálních průvodcovských služeb (nejlépe také věřící průvodce)
- společné modlitby & zpěv
- setkání na místních farnostech
- setkání s místními knězi či řádovými sestrami
- prohlídka míst, která nejsou běžnému turistovi zpřístupněna
- velký důraz na dobrou atmosféru
- důležitý vzájemný pozitivní přístup & porozumění

KŘEŠŤANSKÝ POUTNÍ TURISMUS

- počátky ve středověku
- hlavní motiv – cesta & rozjímání během cesty
- dnes i nevěřící – pouť = odpoutání se od shonu, ruchu & stresu
- *Camino de Santiago* – Svatojakubská cesta
 - hrob svatého Jakuba Staršího v katedrále v Santiagu de Compostela (Španělsko), první pouť 951
 - podél cesty – orientační kameny, kamenné kříže, boží muka, kaple, kostely, kláštery, studánky
 - síť 12 poutních cest z Itálie, Francie & Portugalska, prochází i Českou republikou



KŘESŤANSKÝ POUTNÍ TURISMUS

- *Via Francigena* – Cesta Franků
 - Cantenbury → Řím – hrob apoštola Petra, cca 1.900 km, 3 měsíce pěšky
 - přes Francii & Švýcarsko
 - je na každém poutníkovi, kde svou cestu začne



KŘESŤANSKÝ POUTNÍ TURISMUS

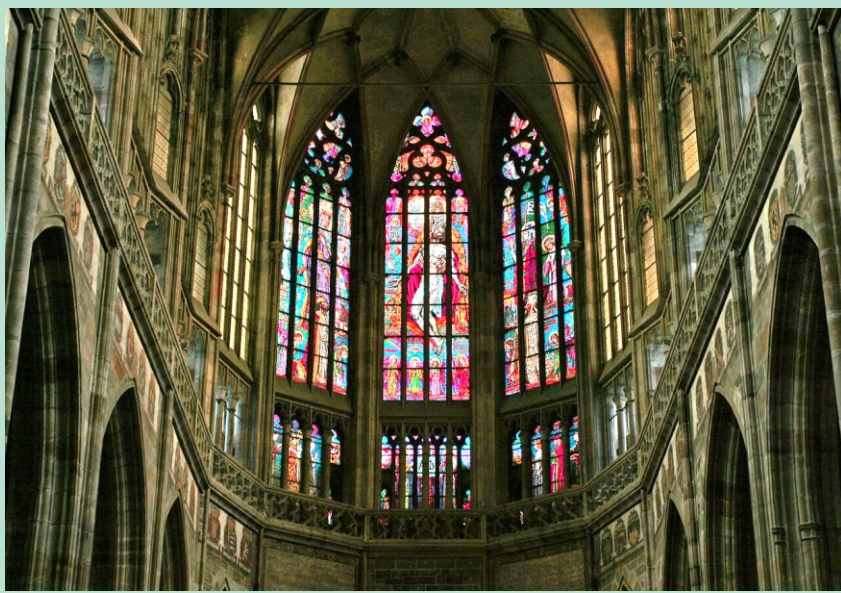
- *Cyrlometodějská stezka*
 - na Velehrad z pěti směrů
 - Jablunkov – Pustevny – Svatý Hostýn
 - Skalka u Trenčína – Uherské Hradiště
 - Šaštín – Kopčany – Mikulčice
 - Levý Hradec (u Prahy) – Sázava – Křtiny
 - Svatý Kopeček – Olomouc – Kroměříž



POUTNÍ TURISMUS V ČR

- poutní místa – Svatý Hostýn (Morava), Svatá Hora u Příbrami (Čechy)
- Národní poutě – Velehrad (Cyrilometodějská tradice), Stará Boleslav (sv. Václav)
- sakrální památky s největším potenciálem pro náboženský turismus:
 - katedrála svatého Víta v Praze
 - bazilika svatého Václava ve Staré Boleslavi
 - cisterciácký klášter a poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře
 - katedrála svatého Václava v Olomouci
 - bazilika svatého Prokopa v Třebíči
 - relikviář svatého Maura v Bečově nad Teplou
 - Velká synagoga v Plzni
 - židovská města v Praze, Mikulově & Třebíči

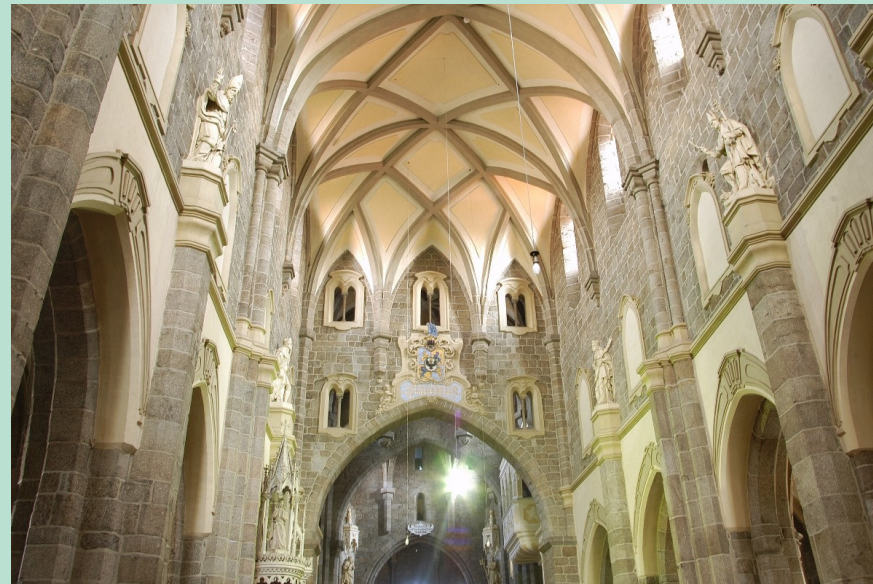
Chrám sv. Víta, Václava a Vojtěcha



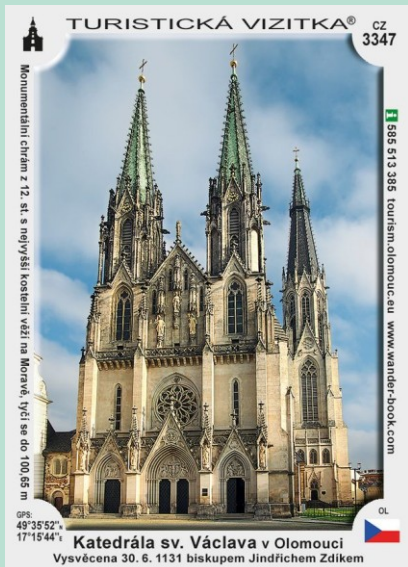
Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého



Basilika sv. Prokopa



POUTNÍ TURISMUS V ČR



CÍRKEVNÍ TURISMUS

- návštěva sakrálních památek – kostely, kláštery, katedrály, kaple, boží muka, kalvárie, hřbitovy, poutní místa...
- bez náboženské motivace
- motivem – historická, architektonická & kulturní hodnota památky či místa
- důležitou roli mezi sakrálními stavbami hrají kláštery
 - zakládány ve městech i volně v krajině
 - velké komplexy
 - všestranně samostatné & soběstačné hospodářské jednotky
 - kulturní centrum oblasti
 - podřízené vesnice
- 10. století - benediktini
- 12. století – postupně premonstráti, cisterciáci, rytířské & žebравé řády
- 15. století – husitské války → řada klášterů vypálena & pobořena
- 17. století – opětovný rozkvět (v rámci pobělohorské rekatolizace)
- 18. století – osvícenství → další útlum, reformy císaře Josefa II. – zákaz některých řádů, zrušení klášterů → kasárna, věznice, špitály, skladiště → utrpěla jejich architektonická hodnota
- období protektorátu & následná vláda komunistů – definitivní rána

CÍRKEVNÍ TURISMUS

- po roce 1989
 - řada z nich rekonstruována, mnohé vyhledávanými turistickými cíli
 - mnohé vráceny církvi, dnes sídla řeholních řádů
 - některé slouží jako stylové hotely
- **Konvent** při kostele sv. Jiří na Pražském hradě (976, Mlada (dcera Boleslava I.), benediktinky, ostatky sv. Ludmily)
- **Břevnovský klášter** (993, benediktini, založení spojeno se sv. Vojtěchem)
- **Sázavský klášter** (1032, benediktini, sv. Prokop, kníže Oldřich, poslední útočiště staroslověnské liturgie a písennictví; dodnes se v neděli sloužívá staroslovanská mše)
- **Klášter Rajhrad** (1045, benediktini, Břetislav I., nejstarší na Moravě, postaven na dřevěných kůlech, Památník písennictví na Moravě)
- **Klášter Želiv** (1139, premonstráti, Soběslav I., internační tábor pro kněží & řeholníky, psychiatrická & protialkoholní léčebna)

CÍRKEVNÍ TURISMUS

- **Strahovský klášter** (1143, premonstráti, Vladislav II.,. Památník národního písemnictví, strahovská knihovna & obrazárna)
- **Klášter Plasy** (1143, cisterciáci, Vladislav II., zrušen Josefem II., největší konventní budova v Evropě založená na 5.100 dubových pilotách)
- **Klášter Teplá** (1193, premonstráti, blahoslavený Hroznata, pohřben)
- **Porta Coeli** v Předklášteří u Tišnova (1232, cisterciáčky, Konstancie Uherská, manželka Přemysla Otakara I.. Brána nebes)
- **Broumovský klášter** (po 1258, benediktini, Codex Gigas, kopie turínského plátna z 1651, v 50. letech internace kněží & řádových sester)
- **Vyšebrodský klášter** (1259, cisterciácký, Vok I. z Rožmberka, návštěvníci se mohou zúčastnit mše & chórové modlitby mnichů)
- **Zlatá Koruna** (1263, cisterciáci, Přemysl Otakar II.)

Konvent sv. Jiří



Tumba knížete Vratislava

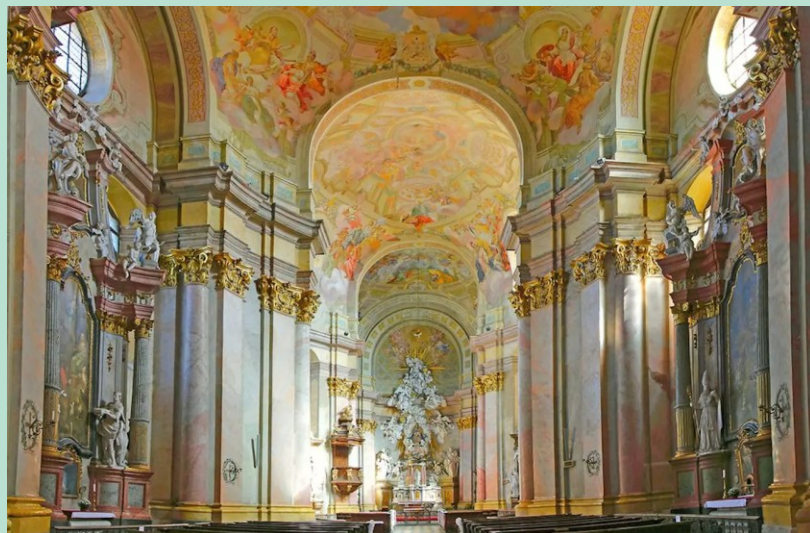
Břevnovský klášter



Sázavský klášter



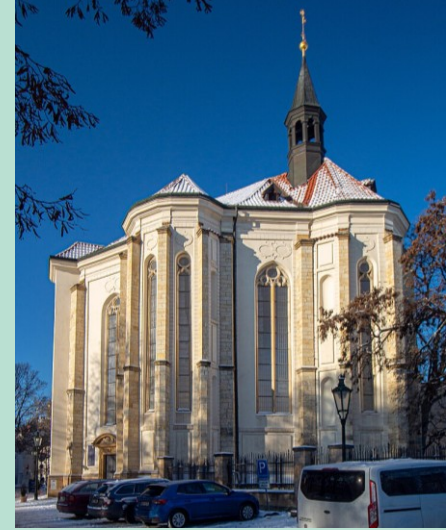
Kláster Rajhrad



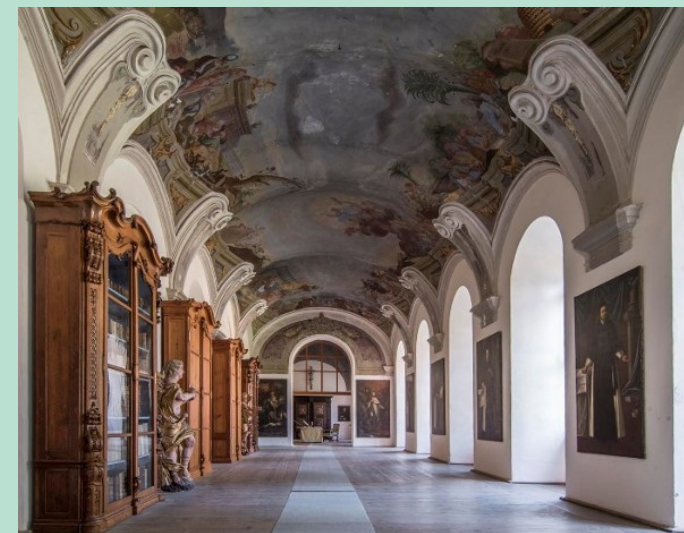
Želivský klášter



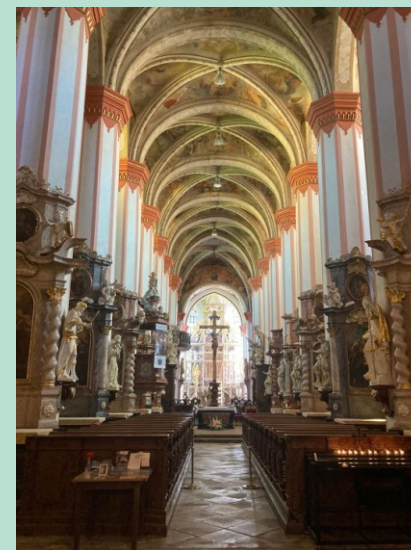
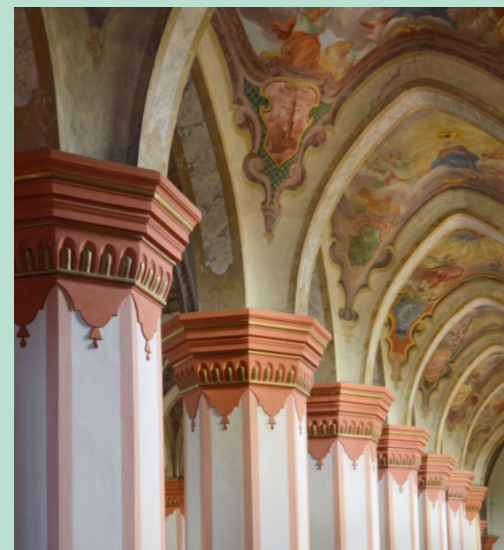
Strahovský klášter



Kláster Plasy



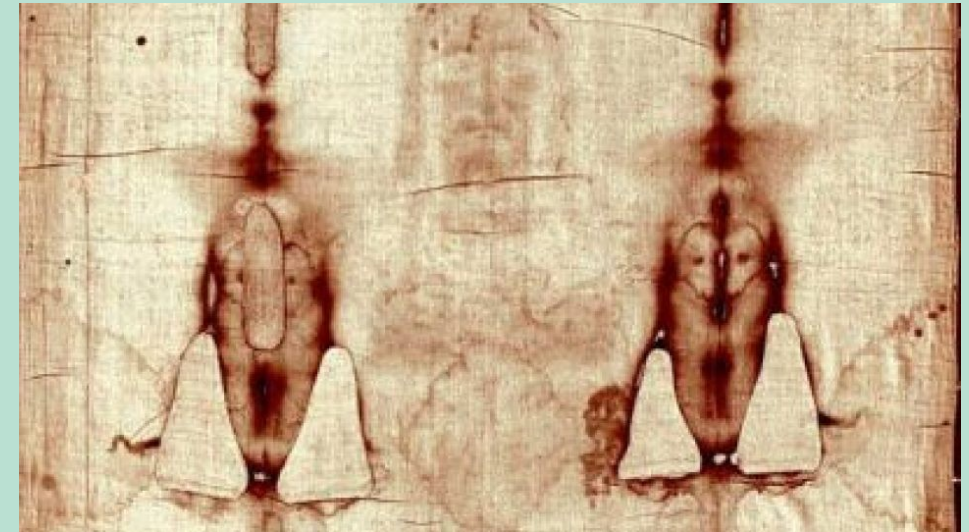
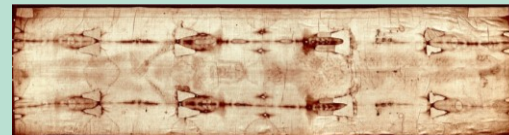
Klášter Teplá



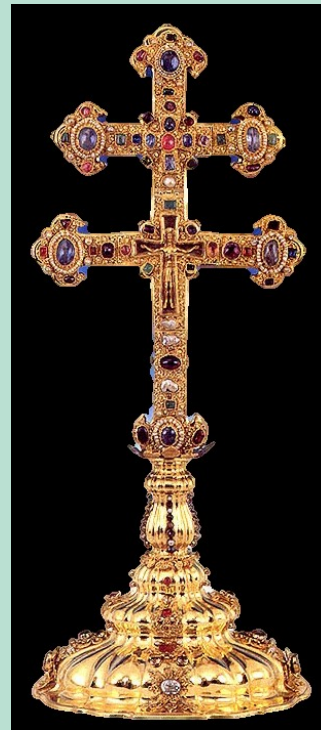
Porta Coeli



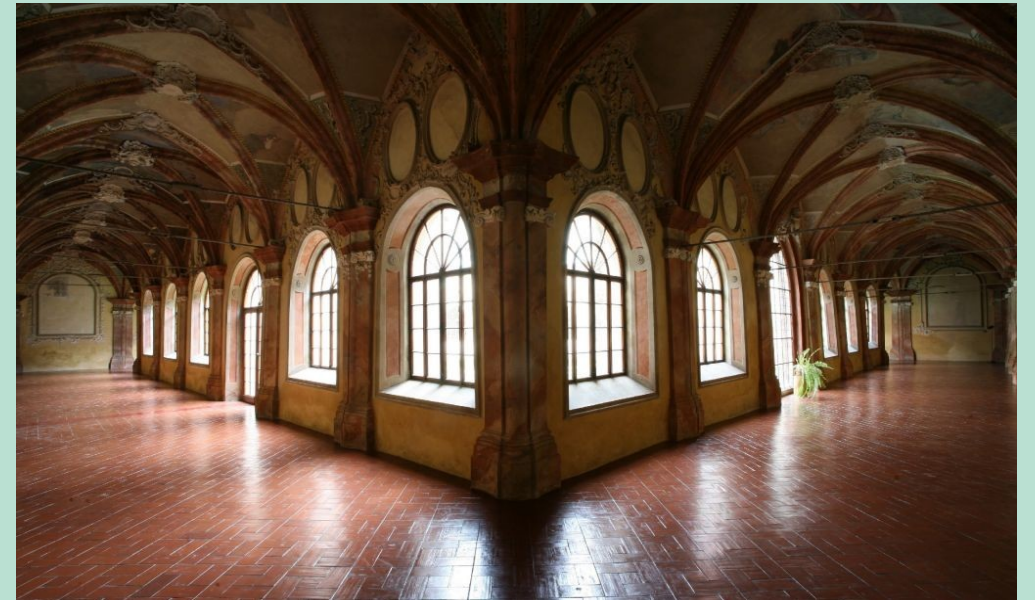
Broumovský klášter



Vyšebrodský klášter



Zlatá Koruna



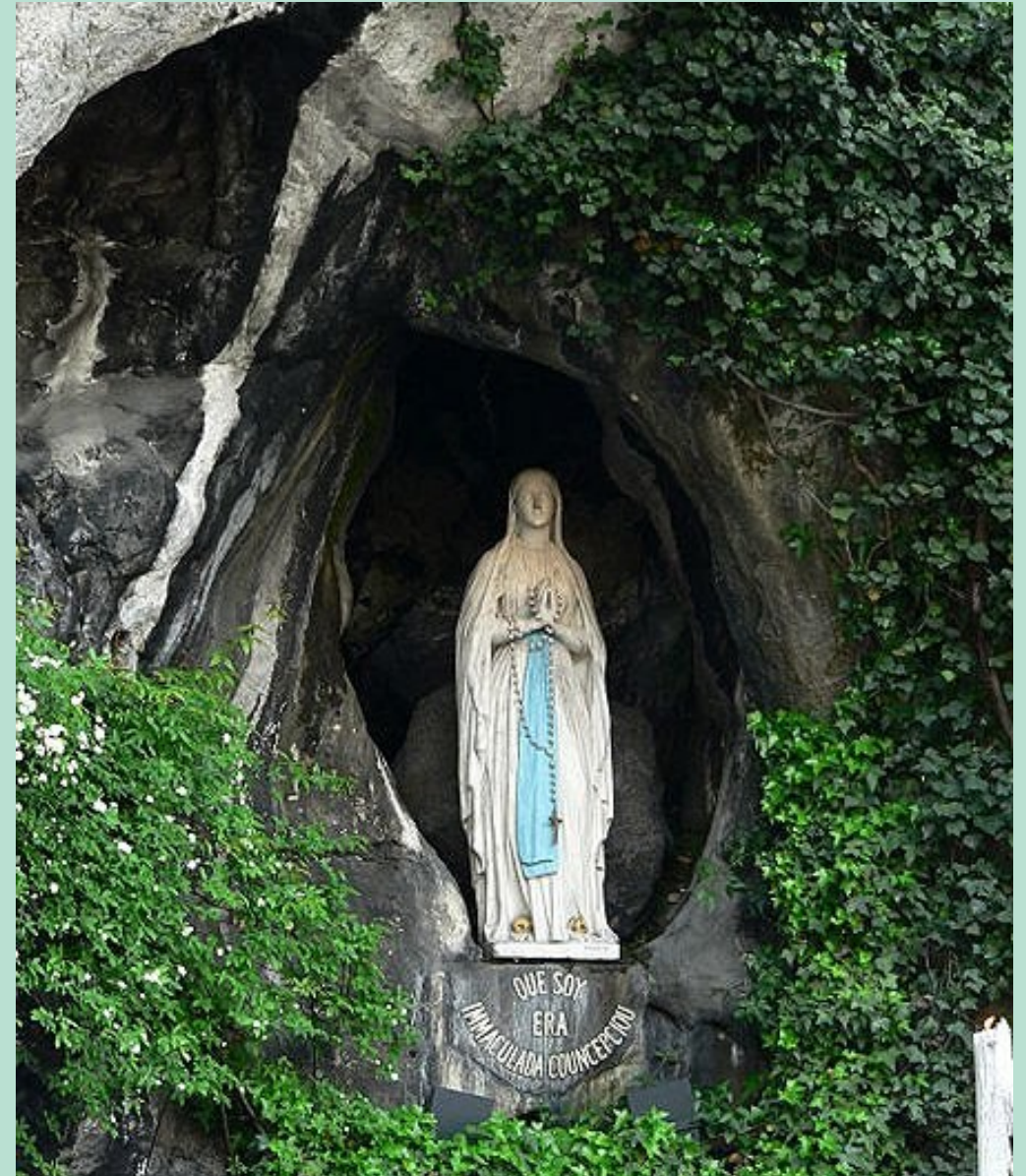
UNWTO

- Nábožensky motivované cesty – cca 330 milionů osob (až 700 milionů cest)
- Cca 170 milionů křesťanských poutníků
- Cca 3/4 lidí cestují pravidelně & opakovaně
- Křesťanská poutní místa – Řím (Itálie), Vatikán, Lurdy (Francie), Fátima (Portugalsko), Santiago de Compostela (Španělsko), Medžugorje (Bosna a Hercegovina), Częstochowa (Polsko), Mariazell (Rakousko), Šaštín (Slovensko)
- Muslimská poutní místa – Mekka a Medina (Saudská Arábie), místa spojená s Mohamedem; pouze věřící (pro nevěřícího je téměř nereálné se tam dostat)
- Největší poutní místo světa – Guadalupe (Mexiko), ročně cca 50 miliónů poutníků
- Svatá země (Izrael a Palestina), zejména Jeruzalém; posvátné místo pro všechna tři monoteistická náboženství
 - křesťany – země Ježíše Krista (Betlém, Nazaret)
 - židy – Zaslíbená země, Jeruzalémský chrám
 - muslimy – Chrámová hora – Skalní dóm, Mohamed vystoupil do nebe (setkal se s předchůdci, proroky Abrahámem, Mojžíšem a Ježíšem)

Vatikán



Lurdy



Fátima



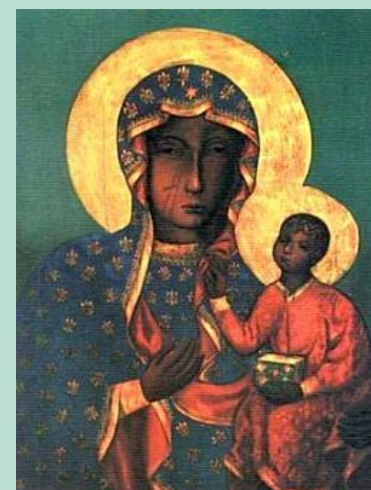
Santiago de Compostela



Medžugorje



Częstochowa



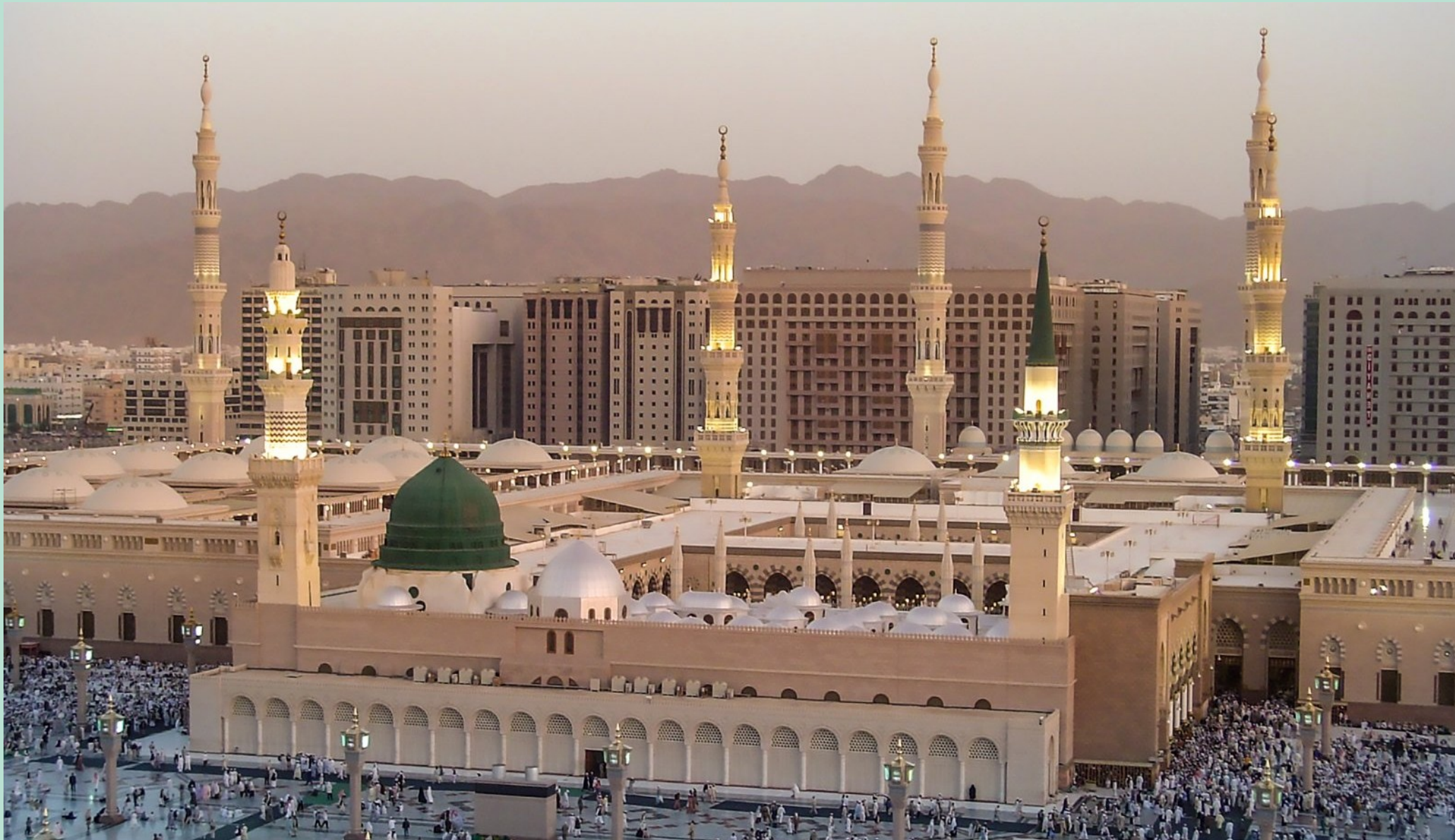
Mariazell



Šaštín



Medina – Prorokova mešita, Zelený dóm, Mohamedova hrobka



Guadalupe



Jeruzalém



DĚKUJI ZA POZORNOST